

הלכות ראש-החדש סימן תכה

אחד קורא בלום, (טו) ו'מתחילין (יז) *בפסוקים (י) (י) ו'שלפניהם ומסוים בפסוקים שלא־תהיה; אכל קללות שבמשנה-תורה (יח) יכולין להפסיק בהם, ו'נאף-על-פיכן נהגו שלא להפסיק בהם (וכן נוהגין שלא לקרות אחד *בשמו לעלות אלא קורין (יט) מי שירצה): ז (כ) שמונה פסוקים אחרונים שבתורה (כא) אין מפסיקין בהם, אלא יחיד קורא את כלם: ח 'משכעה-עשר בתמוז ואילך מפטירין תלת דפרענותא, שבע דנתמא, תרתי דתויבתא. תלת דפרענותא, דברי רמיהו, (ס) (כב) 'שמעו דבר ה', 'חזון ישעיהו'; שבע

ד פריש' שם הקשר טוב רבנו מינה ח תרמ"ב ט מירא דכח קנח' ל' י טור קש פסיקא

באר היטב

ואנחנו נוהגים כרש"י, לולי, כי דין, ט"ו. ואפלו יש חיובים, לא יחלקו הפלשה יותר, מ"א ושכנה"ג: (י) שלפניהם. יהיו ג' פסוקים שלפניהם, שבת"כ ואין מתחילין ג' פסוקים שלפניהם, ומ"מ ג"ל דנתחיל ג' פסוקים שבת"כ וא"כ צריכים לקרות עמו עד התוכחה ולכן מתחילין בתוכחה, אכל מוטב שירב ימחל על כבודו ויעלה לרפרי באותו שבת או יתחיל למפרע ג"פ, עס"י קל"ז. ובכנה"ג כתב שבמקומו נוהגים לקרות להחכם בתוכחות ובשיבת הנס וב' הדברות; וקדם שקרא התוכחות אומר רבך אלהים רבתים; גם נוהגין לקרות לר' פ' העגל וקורין אותו בקול נמוך, עכ"ל. מהר"ל הקפיד על מי שעלה לתוכחה, דרוקא השמש ששוכרין אותו לכך אין קפידא. כתב בצורה-המור: מ"ב מסעות שבפרשת אלה מסעי אין להפסיק בהם, שהוא נגד שם מ"ב, מ"א, ע"ש: (ס) שמעו. ואם טעה והפטיר בשבת ראשון בפרשה

שערי תשובה

(י) שלפניהם. עין בה"ט. ועין שערי-אפרים שער ז ובפתיח-שערים שם. ועין דובר

ועסי קל"ח מ"ש. בתשובה צ"צ נדחק בלשון שמתחילין בקללות שלפניהם, והפנה נתפשט מפני שקורין להרב האב"ד בכל שבת לשלישי אלא קוראין בתורה בשבת זו, וכמה נעות עושין: אחד, שאין מקימין קריאת התורה, שהיא פקנה קדומה מימות משה רבנו עליו השלום, וגם על מה שאמר הכתוב "מוסיף ה' בני אל תמאס ואל תפק בתוכחתו"; וגם הוא טעות מעקר, דכי מפני שאין קוראין בתורה ואין ודאין להביט בתוכחה בטוהר הם שלא יחלו עליהם התוכחה? ואדרבה, חס ושלום. ודומה זה הדבר לאחד שהתרו בו מדיניו שלא לך בדרך ההוא, שהוא מלא בורות ופחמים, ונעה להם: אני איני ירא מן הפחמים, יש לי מכסה עבה ואכסנה על עיני שלא אראה אותם, ואפלו כי אפל חלילה לא ליעגו ממני, מפני שקני עיני מקסים ולא ראיתי אותם - האם יש טעות גדול מזה? אדרבה, כל מה שפסטיג יותר עיניו, היא הסבה הגורמת להדיק לנפשו, והנה ללעג ולבזוין חס ושלום לכל; והנמשל מוכן. ואני דן אותם לכך-ונכות, מפני שראוין שלא יבוא לאנצניו חס ושלום אצל ספר-תורה, שהיא יאמר על זה שעולה לתוכחה ונה על זה; אכל הלא יש עצה גם לזה, שהשליח-צבור הקורא בעצמו יעלה לתורה לפרשה זו, ויבנה אין שום חשש קלל לכלי עלמא, ואפלו אם הוא פתן גספון יש עצה, כמו שכתבתי במשנה ברורה. ואפלו אם הסדרה בהרב-בחקתי הם הספרות, גספון יש עצה לכהן, שער פסוק "וישבתם לבטח בארצכם" יהנה ששה קרואים (ואף שהתגלות תמיד להתחבר השני-סדרות בפרשה רביעי, אין קפידא בעד כפרוה"ק). כי יחבר למי שעלה לתורה לשש פגשית בהר עם פרשת בחקתי עד "לבטח בארצכם" פ"ל, ומן פסוק "ותתי שלום בארץ" עד "את בריתי אתכם" יקרא לשביעי, ומן "וצאלתם ישן נשון" עד סוף סדר בחקתי יקרא השליש-צבור הכהן בעצמו תהור אחרון: * בשמו לעלות אלא קורין מי שירצה. הנה לכאורה משמע עלשון קריאת פרשת בהר ש' מירצה, אכל לא נהירא למדש ענין קנה, שאין לזה טעם, וגם אין נוהגין פה, כי יותר טוב שישאלו מתחלה מי רצה לעלות, או יבטיחו לתן דברי'ה למי שדחיקא לה שעמא, ויקראוהו בשמו. ונראה לי דאין-הכי-נמי קאמר רמ"א, הלא יקרא סתם לאחד בשמו שעלה, אלא למי שיעדו מתחלה שיתרצה לעלות, וכמו שכתבנו; והגם דהלשון קצת דחוק, מפני מקום הפנה כמו שכתבנו, וכן משמע בדרכי-משה בסימן זה ולעיל בסימן קלט, עין שם. ומדברי הפתח-צית-השקל משמע לכאורה שפטרש כמו שכתבנו מתחלה, ולא נהירא:

באר הלקה

תשובה (גם זה שם): * בפסוקים שלפניהם. עין משנה ברורה מה שכתבנו לענין קריאת התוכחה. והנה ראיתי שערוריה בענין זה בין ההמון, שיש מקומות מן הישבים שבהגיעם לפרק בקלתי וכי'תבוא אין קוראין בתורה בשבת זו, וכמה נעות עושין: אחד, שאין מקימין קריאת התורה, שהיא פקנה קדומה מימות משה רבנו עליו השלום, וגם על מה שאמר הכתוב "מוסיף ה' בני אל תמאס ואל תפק בתוכחתו"; וגם הוא טעות מעקר, דכי מפני שאין קוראין בתורה ואין ודאין להביט בתוכחה בטוהר הם שלא יחלו עליהם התוכחה? ואדרבה, חס ושלום. ודומה זה הדבר לאחד שהתרו בו מדיניו שלא לך בדרך ההוא, שהוא מלא בורות ופחמים, ונעה להם: אני איני ירא מן הפחמים, יש לי מכסה עבה ואכסנה על עיני שלא אראה אותם, ואפלו כי אפל חלילה לא ליעגו ממני, מפני שקני עיני מקסים ולא ראיתי אותם - האם יש טעות גדול מזה? אדרבה, כל מה שפסטיג יותר עיניו, היא הסבה הגורמת להדיק לנפשו, והנה ללעג ולבזוין חס ושלום לכל; והנמשל מוכן. ואני דן אותם לכך-ונכות, מפני שראוין שלא יבוא לאנצניו חס ושלום אצל ספר-תורה, שהיא יאמר על זה שעולה לתוכחה ונה על זה; אכל הלא יש עצה גם לזה, שהשליח-צבור הקורא בעצמו יעלה לתורה לפרשה זו, ויבנה אין שום חשש קלל לכלי עלמא, ואפלו אם הוא פתן גספון יש עצה, כמו שכתבתי במשנה ברורה. ואפלו אם הסדרה בהרב-בחקתי הם הספרות, גספון יש עצה לכהן, שער פסוק "וישבתם לבטח בארצכם" יהנה ששה קרואים (ואף שהתגלות תמיד להתחבר השני-סדרות בפרשה רביעי, אין קפידא בעד כפרוה"ק). כי יחבר למי שעלה לתורה לשש פגשית בהר עם פרשת בחקתי עד "לבטח בארצכם" פ"ל, ומן פסוק "ותתי שלום בארץ" עד "את בריתי אתכם" יקרא לשביעי, ומן "וצאלתם ישן נשון" עד סוף סדר בחקתי יקרא השליש-צבור הכהן בעצמו תהור אחרון: * בשמו לעלות אלא קורין מי שירצה. הנה לכאורה משמע עלשון קריאת פרשת בהר ש' מירצה, אכל לא נהירא למדש ענין קנה, שאין לזה טעם, וגם אין נוהגין פה, כי יותר טוב שישאלו מתחלה מי רצה לעלות, או יבטיחו לתן דברי'ה למי שדחיקא לה שעמא, ויקראוהו בשמו. ונראה לי דאין-הכי-נמי קאמר רמ"א, הלא יקרא סתם לאחד בשמו שעלה, אלא למי שיעדו מתחלה שיתרצה לעלות, וכמו שכתבנו; והגם דהלשון קצת דחוק, מפני מקום הפנה כמו שכתבנו, וכן משמע בדרכי-משה בסימן זה ולעיל בסימן קלט, עין שם. ומדברי הפתח-צית-השקל משמע לכאורה שפטרש כמו שכתבנו מתחלה, ולא נהירא:

זה בתוכחת השם יתברך: (טז) ומתחילין וכו'. דאמרו חז"ל, שאמר הקדוש-ברוך-הוא: אינו בדין שיהיו בני מברכתיני על הצרות שלהם, אלא יקרא אחד הכל ויתחיל בדרך אחד ויסים בדרך אחר ויכול לברך תחלה וכו', עד כן לשונו. ומשום זה לבד היה די שיתחיל בפסוק אחד מלפני התוכחה ופסוק אחד אחר התוכחה, אלא מפני דקניא לן דאין מתחילין בפרשה פחות משלשה פסוקים וכן אין מסקימין סמוך לפרשה פחות משלשה פסוקים, לכך צריך להתחיל שלשה פסוקים מקדם התוכחה וכן שלשה פסוקים אחר התוכחה (וזהו בפרשת בחקתי, שיש שם שלשה פסוקים קדם כלות הפרשה, ובפרשת תבוא (ט) די בפסוק אחד, "אלה דברי הרביית", שפסטיגים גנה הפרשה): (יז) בפסוקים שלפניהם. ובמקום שנוהגים שהרב אבי-בית-דין יהנה שליש אפלו בפרשת בחקתי, ואם-כן שוב לא ישאר להתחיל שלשה פסוקים מקדם קריאת התוכחה, (ח) כי לא להתחיל עוד הפעם לקרות שלשה פסוקים למפרע, אף נכון הדבר שהרב ימחל על כבודו ויעלה לרביעי באותו שבת. מהר"ל הקפיד על מי שעלה לתוכחה, דרוקא השמש ששוכרין אותו לזה אין קפידא. ומפל מקום אם קראוהו, בנדאי צריך לעלות (דמי שקראוהו לעלות לספר-תורה ואינו עולה, גורם שיתקצרו ימיו) ולא יארע לו שום דבר רע, (יב) דכיון שעולה משום כבוד התורה, שומר מצוה לא ידע דבר רע. ובהרבה מקומות נוהגין שהשליח-צבור הקורא בעצמו עולה⁽⁹⁾, ונכון הוא, ואפלו אם הוא כהן, יכול לקרות (יג) מתחלת פרשת בחקתי עד אחר התוכחה, ומניין הקרואים ישרים משם ונהלאה, ובפרשת תבוא יצמצם, שישתלם מנין הקרואים עד שם והוא יהנה אחרון. ועין בבאר הלקה: (יח) יכולין להפסיק בהם. שהם אינן חמורות כל-כף, שאמרו (יג) רק בלשון יחיד ומשה מפי עצמו אמרו, שהרי במשנה-תורה כתיב "נדבך ה' בך", "ישלח ה' בך" [שאף שהכל היה על-ידי צווי השם יתברך, כמו שאמרו בסוף הפרשה "אלה דברי הרביית אשר צוה ה' את משה לכת את בני ישראל וגו'", עם כל זה בשעה שאמרו היה מפי עצמו], מה שאין פן בתורת-כהנים הדברות אמרו מפי הגבורה, כי שכניה היתה מדרת מתוך גרונו משה, (יד) שהרי אמרו בלשון משלחו: ונתמתי, ויהשקפתני, ויהשלחתי⁽¹⁰⁾, מי שהיכלת בידו לעשות כפי. (טז) מי שירצה. דשמה לא ירצה לעלות אותו שיקראוהו ויבוא לקץ בתוכחות. ועין בבאר הלקה: ז (כ) שמונה פסוקים אחרונים שבתורה (כא) אין להפסיק בהם. לחלקן לשני קרואים⁽¹¹⁾. והטעם, דיש בהן שני משאר ספר-תורה, דיהושע כתבן; ואפלו למאן דאמר דמשה כתבן בדמע, (טו) הואיל שיש שני בהן שכתבו בדמע, נשתנו שלא לחלקן כשאר ספר-תורה. כתב בספר צרור-המור: מ"ב מסעות שבפרשת אלה מסעי אין להפסיק בהם, שהם פגוד שם מ"ב⁽¹²⁾ [מ"א]: ח (כב) 'שמעו'. ואם טעה והפטיר בשבת ראשון בפרשה

שער הציור

(ט) פשוט: (י) מגן אברקת וש"א: (יא) אחרונים: (יב) פשוט: (יג) גמרא: (יד) רש"י: (טו) גמרא:

(א) ברמ"א לפנינו (מגילה לא, ב) איתא: וישלחתי, והוא בפרשת בחוקתי (כו, כה). אולם ברמ"א שעל היר"ף נדפס כלפנינו, והוא בפסוק כב שם.

הַלְבוּת רֵאשִׁי-חֲדָשׁ סִימָן תַּחַב

ביאורים ומוספים

[משנב ס"ק כב]

שְׁכָר קָרָאוּ 'הַלּוֹא כִבְנֵי כְּשִׁימ' בְּפִרְשַׁת אֲחָרֵי, בְּהִכָּרַח לְהַפְטִיר
בְּפִרְשַׁת קְדָשִׁים 'הַתְּשֻׁפֵּט'¹⁸.

'דְּבָרֵי יִמְקִיחוּ' וְגַם 'שְׁמַעוּ' מִפְּנֵי שֶׁהֵם סְמוּכוֹת זֶה לְזֶה¹⁴ וְכו',
שְׁצָרִיף לְסִימָן בְּדָבָר טוֹב¹⁴.

17) וּבִשְׂאָר הַשְּׁבֻחוֹת שְׁקוֹרָאִים שְׁתֵּי פִרְשֵׁי, אִם טַעַם הַפְטִירוֹ אֵת
הַפְטִירָה שֶׁל הַפְרָשָׁה הָרִאשׁוֹנָה, כֵּתֵב הַכֶּף הַחַיִּים (ס"ק נא) בְּשֵׁם
סִפְרָ חַיִּים (לִגְרִי"ח פֶּאֱלָאגִי פִּכָּה אוֹת ל), שֶׁבִּגְלַל טִירַחַת הַצִּיּוּר
לֹא חוֹרִים, וְכֵן כֵּתֵב הַקְצוֹת הַשׁוֹלְחָן (ס"י פַּח בְּדַה"ש ס"ק יד),
וּבִיאָר שֶׁלְכַתְחִילָה תִּיקְנוּ שִׁיקְרָאוּ הַפְטִירָה מֵעֵינֵן הַפְרָשָׁה הַשְּׁנִיָּה
כִּיּוֹן שֶׁבָּה סִימָן, אֲבָל בְּדִיעְבַּד כִּיּוֹן שֶׁגַם הַפְטִירָה שְׁקוֹרָאוּ הִיא
מֵעֵינֵן הַקְרִיאָה שֶׁל הַשְּׁבֻחָה, יִצְאוּ יָדֵי חוֹבָה.

18) וּכְשֶׁרָאשׁ חֲדָשׁ אֵב חַל בְּשִׁבְתָּ, הִבִּיא הַרְמִ"א לְעִיל (ס"י תַּחַב
ס"א) שֶׁנִּחְלַק הַדְּעוֹת אִם לְהַפְטִיר בַּה' שְׁמַעוּ, אוֹ כַּהַפְטִיר שִׁבְתָּ
ר"ח שְׁקוֹרָאִים בַּה' יְהִשְׁמִים כְּסִאֵי, וְסִימָן שֶׁבִּמְקוֹם שִׁאֵין מִנְהַג,
הַעִיָּקָר כִּדְעָה הַסּוּבֵרֶת שִׁישׁ לְקוֹרָא 'הַשְּׁמִים כְּסִאֵי, וּבְמִשְׁנָב שֵׁם
(ס"ק ח) כֵּתֵב, שֶׁהַגְרָ"א פִּסַּק שִׁישׁ לְקוֹרָא הַפְטִירָה 'שְׁמַעוּ, וְרָאָה
מִזֶּה שֶׁכִּתְּבֵנוּ שֵׁם.

וּבִשְׁנָה מְעוּבֵרֶת שְׁקוֹרָאִים וִיקְהַל בְּנִפְרַד מִפְּקוּדֵי, וּפִרְשַׁת וִיקְהַל
הִיא גַם פִּרְשַׁת שְׁקִלְמִם, כֵּתֵב הַגְרִי"מ טוֹקְצִינְסְקִי (לוֹח אר"י,
וּבִסְפָרוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ס"י טו ס"א) שֶׁלְהַפְטִירָה פְּקוּדֵי הַנְּהַיְגוֹ גִּאוּנֵי
יְרוּשָׁלַיִם לְקוֹרָא שְׁתֵּי הַפְטִירוֹת, שֶׁל וִיקְהַל שֶׁהִיא 'יַעֲשֵׂה חִירִם' וְגַם
הַפְטִירָה פְּקוּדֵי 'וְתִשְׁלַם כָּל הַמְּלֹאכָה' שֶׁהִיא סְמוּכָה לַהּ בְּנִבְיָא,
וְהִבִּיא שִׁישׁ שְׁקוֹרָאִים רַק 'וְתִשְׁלַם כָּל הַמְּלֹאכָה', וְהוֹסִיף, שֶׁהִיא
(ס"י תִּרְפָּה ס"ק כג) כֵּתֵב שְׁקוֹרֵין רַק 'יַעֲשֵׂה חִירִם', וּמוֹסִיפִים בִּי
פְּסוּקִים מִהַפְטִירָה 'וְתִשְׁלַם', וּבִיאָר הַגְרִי"מ טוֹקְצִינְסְקִי (שֵׁם) אֵת
דְּבָרֵי הָאֵר, שֶׁהִינֵנו דוֹקָא בְּחוּץ אֶרֶץ, שֶׁכֵּבֵר קָרָאוּ הַפְטִירָה
'וְתִשְׁלַם' בְּיוֹם טוֹב שֶׁנִּי שֶׁל סוּכוֹת, אֲבָל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לְקוֹרָא
לְהַפְטִירָה פְּקוּדֵי אֵת שְׁתֵּי הַפְטִירוֹת. אוֹלַם אִם בְּאוֹתָהּ שְׁנָה חַל
יּוֹם שְׁמִינִי שֶׁל חֲנוּכָה בְּשִׁבְתָּ, וְזֶה כֵּבֵר הַפְטִירוֹ 'יַעֲשֵׂה חִירִם', הוֹרָה
הַגְרִי"מ אוֹיֶעֱרֵב (בִּירוּר הַלֵּכָה ח"ו עַמ' קַעַט) שִׁישׁ לְהַפְטִיר
בְּפִרְשַׁת פְּקוּדֵי רַק 'וְתִשְׁלַם'.

14) וְכֵן בְּכָל קְרִיאַת הַתּוֹרָה, כֵּתֵב הַרְמִ"א לְעִיל (ס"י קֶלַח ס"א)
שִׁיתְחִיל וְסִימָן דְּבָר טוֹב, וּבִיאָר הַמְּשַׁנֵּב שֵׁם (ס"ק ה) שֶׁהַכּוּוֹנָה
לְדָבָר טוֹב שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁטוּבָת נְכַרִי אֵינָה קְרִיָּה טוֹבָה.

[משנב ס"ק כג]

מִפְטִירֵין לְעוֹלָם 'שׁוּבָה'¹⁵ וְכו', פְּסוּקֵי מִיָּכָה וְגַם פְּסוּקֵי יוֹאֵל¹⁶.

18) וְכֵן נִהַג הַחַזוּ"א (שׁוֹנֵה הַלְכוֹת סכ"ב). מֵאִדְךָ, הַגְרִי"מ
טוֹקְצִינְסְקִי (לוֹח אר"י, וּבִסְפָרוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ס"י טו ס"ב) כֵּתֵב, שִׁישׁ
לְקוֹרָא לְהַפְטִירָה פִּרְשַׁת אַחֲרֵי 'הַתְּשֻׁפֵּט', וְלְהַפְטִירָה פִּרְשַׁת קְדוּשִׁים
'הַלּוֹא כִבְנֵי כְּשִׁימ'. וְיֵשׁ שֶׁכִּתְּבוּ (בִּיצַחֵק יִקְרָא) שֶׁמִּנְהַג יְרוּשָׁלַיִם
לְקוֹרָא 'הַלּוֹא כִבְנֵי כְּשִׁימ' גַם בְּפִרְשַׁת אַחֲרֵי וְגַם בְּפִרְשַׁת קְדוּשִׁים
[וּבְלוֹח דְּבַר בְּעָתוֹ (שְׁנַת תְּשַׁנ"ז עַמ' תַּתְּמוֹד) הִבִּיא שֶׁכֵּךְ הוֹרָה
הַגְרִי"ש סִלְנַט, וְהִבִּיא בְּשֵׁם שֶׁהַגְרִי"ש דְּבִילְצִקֵי שֶׁכֵּךְ נִהַגוּ בְּכַמְּהָ
מִקְמוֹת בִּירוּשָׁלַיִם], וְאָף שֶׁמִּפְטִירֵים שְׁתֵּי פְּעֻמִּים רְצוּפוֹת אוֹתָהּ
הַפְטִירָה, אֵלֵא שֶׁהוֹסִיף (בְּלוֹח הַנִּיל) שֶׁבְּלוֹח אֶרֶץ מִשְׁנַת תַּרְע"ט
לֹא הוֹכִיר לְעִשׂוֹת כֵּן, וּמְבוֹאָר מִזֶּה שֶׁלֹּא הִיָּה נִהַגוּ כֵּן בְּכָל
יְרוּשָׁלַיִם.

15) וְלַעֲלוֹת קִטְן לְהַפְטִירָה זֶה, כֵּתֵב לְעִיל (ס"י רַבֵּב ס"ק כג) שְׁנֵהָיִים
שֶׁלְכַתְחִילָה אֵין קוֹרֵין קִטְן לְמַפְטִיר בְּשִׁבְתָּ זֶה, וְכֵן לְקַמֵּן (ס"י תִּרַב
ס"ק יא) כֵּתֵב שְׁנֵהָיִים שִׁאֵין קִטְן קוֹרָא הַפְטִירָה זֶה.

16) וּבְמִקְמוֹת אֵלוֹ, כֵּתֵב הָאֲדַר"ת (עוֹבֵר אוֹרַח ס"י קַמֵּד ס"ב) שִׁישׁ
לְקוֹרָא תְחִילָה אֵת הַפְּסוּקִים מִיּוֹאֵל וְלֵאחֲרַי מִכֵּן אֵת הַפְּסוּקִים
מִמִּיכָה, וְלֹא יָפָה עָשׂוּ הַמְּדַפְּסִים שֶׁהַדְּפִיטוֹ תְחִילָה אֵת הַפְּסוּקִים
מִמִּיכָה, שֶׁהִי מְבוֹאָר בְּשׁוּ"ע (ס"י קַמֵּד ס"א) וּבְמִשְׁנָב שֵׁם (ס"ק
ט) שִׁישׁ לְקוֹרָאם בְּסִדֵּר שֶׁהֵם כְּתוּבִים, וְיּוֹאֵל כְּתוּב לְפָנֵי מִיכָה.
אוֹלַם בְּאֵר (ס"י תִּרַג ס"ק ב) מְבוֹאָר שְׁקוֹרָאִים תְחִילָה אֵת
הַפְּסוּקִים מִמִּיכָה וְלֵאחֲרַי מִכֵּן אֵת הַפְּסוּקִים מִיּוֹאֵל, וְהַקְּשָׁה עֲלוּ
הַבְּגִי יַעֲשֵׂה (ס"י תִּרַג) מִהַמְּבוֹאָר לְעִיל (שֵׁם) שִׁאֵין מְדַלְּגִים
בְּנִבְיָא לְמַפְרַע.

וְאֵצֶל הַחַזוּ"א (קוֹבֵץ בֵּית אַהֲרֵן יִשְׂרָאֵל, גְּלוּיִן מִט עַמ' קַבֵּט) נִהַגוּ
לְהוֹסִיף גַם אֵת הַפְּסוּקִים "תִּקְעוּ שׁוּפָר" וְגו', וְגַם "וְד' נִתַּן קוֹלוֹ"
וְגו', וְגַם אֵת הַפְּסוּקִים מִמִּיכָה "מִי קָל כְּמוֹךָ" וְגו'. וְהוֹסִיף (שֵׁם)
בְּשֵׁם הַחַזוּ"א, שְׁדוֹקָא כְּשְׁקוֹרָאִים מִתּוֹךְ נְבִיא מְקַלֵּף יֵשׁ לְקוֹרָאם
כְּסִדְרָם, אֶךְ כְּשְׁקוֹרָאִים מִחוּמַשׁ אֲפִשֵׁר לְקוֹרָאם גַם שֶׁלֹּא כְּסִדְרָם.
וּבְשׁוּ"ת אֲגוּרָה מִשָּׁה (או"ח ח"א ס"י קַעַד) כֵּתֵב, שֶׁאִם קוֹרָאִים
מִתּוֹךְ חוּמַשׁ אוֹ מִסְפָּר אֲפִשֵׁרֶתָא, מִשּׁוּם טִירַחַת הַצִּיּוּר לֹא יוֹסִיפוּ
אֵלֵא אֵת הַפְּסוּקִים מִמִּיכָה, וּכְשְׁקוֹרָאִים מִתּוֹךְ נְבִיא מְקַלֵּף [שִׁיאֵי
אֲפִשֵׁר לְקוֹרָא אֵת הַפְּסוּקִים מִמִּיכָה שֶׁהֵם רְחוּקִים], יוֹסִיפוּ רַק אֵת
הַפְּסוּקִים מִיּוֹאֵל.

וְאִם טַעַם וּבְשִׁבְתָּ שֶׁהִי צְרִיכִים לְקוֹרָא 'הַלּוֹא כִבְנֵי כְּשִׁימ' בְּנִבְיָא
תְּרֵי עֶשֶׂר, פִּתְחוּ אֵת הַפְטִירָה 'הַתְּשֻׁפֵּט' הַנִּמְצָאָה בְּנִבְיָא יְחֻזְקָא,
וּכְבֵּר בִּירֵךְ הַעֲלָה אֵת הַבְּרָכָה שֶׁלִּפְנֵי הַפְטִירָה, כֵּתֵב בְּשׁוּ"ת
אֲגוּרָה מִשָּׁה (או"ח ח"א ס"י לו) שֶׁכִּיּוֹן שְׁקִרִיאַת הַפְטִירָה 'הַתְּשֻׁפֵּט'
הִיא דְּבַר נְדִיר מֵאֵד, יֵשׁ לְחַלּוֹת שְׁבַשְׁעַת הַבְּרָכָה יַדַּע שְׁצָרִיךְ
לְקוֹרָא 'הַלּוֹא כִבְנֵי כְּשִׁימ', וְכוּוֹנְתוֹ בְּבִרְכָתוֹ הִיתָה עַל הַפְטִירָה זֶה,
וְלִכֵּן אֵינוֹ חוֹזֵר לְבָרֵךְ, וּכְסִבְרַת הַפְּמ"ג (ס"י קַמ א"א סוֹף ס"ק ד)
שֶׁהִבִּיא הַבִּיחֵ"ל לְעִיל (שֵׁם ס"ג ד"ה וְהוֹכִירוּהוּ, וְרָאָה מַה שֶׁכִּתְּבֵנוּ
שֵׁם). לִכֵּן, אִם קוֹרָאִים מִתּוֹךְ חוּמַשׁ אוֹ מִסְפָּרָא דְאַפְטֵרֶתָא, שֶׁהִכַּל
נִמְצָא בְּסִפְרָ אַחַד, אֵין צְרִיךְ לְחוֹזֵר וּלְבָרֵךְ, אֲבָל כְּשְׁקוֹרָאִים מִנְבִּיא
מְקַלֵּף שְׁצָרִיךְ לְהִבִּיא נְבִיא אַחַר לְקִרְיאָה, כִּיּוֹן שֶׁאִם יַעֲשׂוּ כֵן יִהְיֶה
צְרִיךְ לְחוֹזֵר וּלְבָרֵךְ, יֵשׁ לָהֶם לְהַפְטִיר 'הַתְּשֻׁפֵּט', וְלֹא יִבְיֵאוּ אֵת
הַנְּבִיא תְּרֵי עֶשֶׂר.

וּמִטַּעַם זֶה שִׁישׁ לְקוֹרָאם כְּסִדְרָם, הַקְּשָׁה הַגְרִי"ח קְנִיבְסְקִי (טַעֲמָא
דְקָרָא פ' מִשְׁפָּטִים) עַל הַמְּנַהֵג בַּהַפְטִירָה פִּרְשַׁת מִשְׁפָּטִים לְהוֹסִיף
בִּי פְּסוּקִים מִהַפְּרָק שֶׁלִּפְנֵינוּ כְּדִי לְסִימָן דְּבַר טוֹב, וְהִיא אֲסוּר לְדַלֵּג
לְמַפְרַע, וְלִכֵּן כֵּתֵב שְׂרָאֵי לְסִימָן בְּפְסוּקִים שְׁבַה־מִשְׁךָ. אוֹלַם הוֹסִיף
הַגְרַח"ק בְּשֵׁם אֲבִיו הַגְרִי"י קְנִיבְסְקִי (מִנְהַגֵי בֵּית הַכְּנַסֵּת חוּזֵן אִישׁ,
פ"ד ה' יב), שֶׁקְשָׁה לְשִׁנּוֹת אֵת הַמְּנַהֵג, וְסִימָן שְׁצ"ע.

[משנב ס"ק כד]

שֶׁהִיא הַפְטִירָה אֲחָרֵי מוֹת¹⁷ וְכו', מַה שְּׂאֵין כֵּן קֶשֶׁתֵן נִפְרְדוֹת,

הלכות ראש-חֲדָשׁ סִימָן תּוֹכָה

באר הגולה רצ

כ בתיאור וספר הדברים
המכונים בקרב יג
מהלכות הפלה, וכן
פירושו המוספס
והפירושים בקרב ד
המגלה ל טו

דְּחַמְמָתָא, נְחֵמוּ, וְתַאמְר צִיּוֹן, 'עֲנֵה סַעְרָה', 'אֲנֹכִי, רְבִי עֲקֵרָה', 'קוּמִי אוּרִי, 'שׁוּשׁ אֲשִׁישׁ'.
וְכִיּוֹם צוּם גְּדֻלָּה בְּמִנְחָה מִפְּטִירֵיךָ 'דְּרָשׁוּ, וּבְשֶׁבֶת שְׁבִין רֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה לְיוֹם-הַכַּפּוּרִים [*] (כג) מִפְּטִירֵיךָ
לְעוֹלָם 'שׁוּבָה. וּבְשֶׁרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה בְּכ"ג, שְׁנֵי שָׁבֹת בֵּין יוֹם-הַכַּפּוּרִים לְסֻכּוֹת וְקוּרֵיךָ בּוֹ הָאֲזִינוּ,
מִפְּטִירֵיךָ בּוֹ יוֹדְבֵר דּוּד'. לְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁשֶׁרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה בְּכ"ג, שְׁנֵי שָׁבֹת בֵּין רֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה לְיוֹם-הַכַּפּוּרִים,
(כד) מִפְּטִירֵיךָ בּוֹ 'דְּרָשׁוּ, וּבְשֶׁבֶת שְׁבִין יוֹם-הַכַּפּוּרִים לְסֻכּוֹת שְׁקוּרֵיךָ הָאֲזִינוּ (כה) מִפְּטִירֵיךָ 'שׁוּבָה:
הגה וְהַמְנַהֵג כְּסִבְרָא הִרְאֵהוּ. וּבְשֶׁרֵאשֵׁי שָׁבֹתוֹת הַשָּׁנָה מִפְּטִירֵיךָ מַעִין הַפְּרָשָׁה (טו). וּבְשֶׁקוּרֵיךָ שְׁמִי פְּרָשִׁית, מִפְּטִירֵיךָ
בְּאַחְרֹנָה (מרכי פ' בני העיר), מְלַבֵּד בְּאַחְרֵי-מוֹת וּקְדָשִׁים דְּמִפְּטִירֵיךָ 'הֲלוֹא כִּבְנֵי (ט) כְּשֵׁיִם' (כו) שֶׁהִיא הַפְּטִירָה אַחְרֵי
מוֹת (מנהגים). וְנוֹהֲגִין לְהַפְּטִיר בְּחֻטָּה 'שׁוּשׁ אֲשִׁישׁ', וְאֵין דוֹחִין מִפְּנֵיהֶּ שׁוּם הַפְּטִירָה הַנּוֹכְרָת כָּאן, וְלֹא שֶׁל ד' פְּרָשִׁית
וְלֹא שֶׁל רֵאשֵׁי-חֲדָשׁ אוֹ 'מָחָר חֲדָשׁ אוֹ חֻטָּה אוֹ שִׁירָה (מרכי פ' בני העיר והטור ומנהגים), אֲבָל שְׁאֵר הַפְּטִירוֹת דוֹחִין
מִפְּנֵיהֶּ. וְכִּבְר נִתְבָּרַר לְעֵיל סִימָן תּוֹכָה דְּאֵין מְדַלְגִין מִנְּבִיא לְנְבִיא (וגם נִתְבָּרַר שֶׁסְעִיף ב אִם דוֹחִין מִפְּנֵי שֶׁל
רֵאשֵׁי-חֲדָשׁ אַחַת מֵאֵלוֹ הַפְּטִירוֹת שְׁנוֹכְרוֹת כָּאן):

באר היטב

שְׁעָרֵי הַשּׁוּבָה

א"י בכ"ש במגלה דף לא מ"ש על דברי הש"י קנה: [*] מִפְּטִירֵיךָ לְעוֹלָם 'שׁוּבָה.
עַן שֶׁשֶׁרֵרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה שֶׁעַר ט סְעִיף כח שְׁנֵי מוֹסִיפִין מְבִיא יוֹאֵל וְשֶׁ מוֹסִיפִין עוֹד פְּסוּקֵי
מִיָּה מִי אֵל כְּמוֹ, וְעַן כְּאִיר שֶׁתָּבֵב שֶׁכֵּן נִהְיָ כְּפִירָא. וּבְדִגּוּל מְרַבָּה הִבִּיא הַאֲלֵה
רְבָה וְחָב: וְלֹא יוֹדְעִי לָזֶה טַעַם, יִהְיֶה תְּרַמִּי לְפָה (ר"ל, שֶׁעָקֵר טַעַם הַחֻטָּה שֶׁלֹּא לְסִים
וּפְשָׁעִים יִשְׁלַח בָּם, וְאִי"כ סוּד סוּגִי). וְנִדְעוּהוּ לְהַכְרִיעַ שָׁאם קוּרִים וְלָךְ בְּשֶׁבֶת שׁוּבָה יֵשׁ
לְסִים בְּפִסְטֵיךָ מִיָּה, וְאֵם קוּרֵיךָ הָאֲזִינוּ יֵשׁ לְסִים בְּפִסְטֵיךָ יוֹאֵל, עִישׁ מְלַתָּה בְּטַעַמָּא.
וְהַל כְּפִי הַמְנַהֵג:

מִשְׁנֵה בְּרִירָה

לְעַד אַפּוֹ], וּבְשֶׁקוּרֵיךָ הָאֲזִינוּ בְּשֶׁבֶת-שׁוּבָה יֵשׁ לְסִים בְּפִסְטֵיךָ
יוֹאֵל וְנִהְיָ גַם-כֵּן מַעִין הַפְּרָשָׁה דְּכֵתִיב בָּהּ "עֲרֹף כְּפִטְרֵךָ לְקַחֵי
וְגו' כְּשֶׁעִירִים וְגו' וְכִרְבִּיבִים עֲלֵי עֶשֶׂב", וּבְפִסְטֵיךָ יוֹאֵל כְּתִיב
"יִוָּדֵר לְכֶם גֶּשֶׁם מוֹדֵה [וגו']. וְעַן בְּשֶׁעֲרֵי-הַשּׁוּבָה שְׁמִסִּים בְּזֶה
שֶׁהַל כְּפִי הַמְנַהֵג: (כד) מִפְּטִירֵיךָ בּוֹ 'דְּרָשׁוּ. מִשּׁוּם דְּכֵתִיב
"דְּרָשׁוּ ה' בְּהַמְצֹאוֹ", וְאִמְרוּ חֲזוּל: זֶהוּ בְּעֶשְׂרָה יָמִים שְׁבִין
רֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה לְיוֹם-הַכַּפּוּרִים: (כה) מִפְּטִירֵיךָ 'שׁוּבָה'. דְּלָפָה
(ט) צְעָקָה לְאָדָם, בֵּין קִדְּם גְּוִרֵדִין בֵּין לְאַחַר גְּוִרֵדִין:
(כו) שֶׁהִיא הַפְּטִירָה אַחְרֵי מוֹתוֹ]. מִפְּנֵי שֶׁהַפְּטִירָה שֶׁל פְּרָשָׁה
שְׁנֵיהֶּ מְזַכֵּרֶת מְתוּעַבְת יִרוּשָׁלַיִם, מִה שָׁאֵין כֵּן לְשֶׁהָן נִפְרָדוֹת,
שְׁכָבֵר קְרָאוּ 'הֲלוֹא כִּבְנֵי כְּשֵׁיִם' בְּפְרָשַׁת אַחְרֵי, בְּהַקְרָת לְהַפְּטִיר
בְּפְרָשַׁת קְדָשִׁים 'הַתְּשַׁפְּטוּ'18. וְהִנֵּה הַלְבוּשׁ חוֹלֵק עַל רַמ"א, וְנִדְעוּתוֹ
דְּגַם כְּשֶׁהִיא כְּפִלָּה קוּרְאִין הַפְּטִירָה אַחְרֹנָה, דְּהִינּוּ שֶׁל פְּרָשַׁת
קְדָשִׁים, אֲבָל הַב"ח וְשֶׁאֵרִי אַחְרֹנִים נִתְּבוּ שֶׁנִּתְּשַׁפְּטוּ הַמְנַהֵג
בְּכָל הַקְּהָלוֹת כְּהַרְמ"א בְּזֶה, וְהוּא הִדִּין אִם שֶׁבֶת פְּרָשַׁת אַחְרֵי
הִיָּה עֲרֵב-רֵאשֵׁי-חֲדָשׁ וּמִפְּטִירֵיךָ 'מָחָר חֲדָשׁ', דְּמִפְּטִירֵיךָ בְּשֶׁבֶת
פְּרָשַׁת קְדָשִׁים 'הֲלוֹא כִּבְנֵי כְּשֵׁיִם' [חידושי רע"א]:

שְׁעַר הַצִּיּוֹן

(טו) וְכַתּוּב הַצִּמְחֵצֶדֶק עוֹד בְּסִימָן כְּבוֹ, וְהוּא הִדִּין אִם טַעַה וְלֹא קָרָא הַפְּטִירָה 'תַּאמְר צִיּוֹן' בְּשֶׁבֶת הַקְּבוּעַ לָהּ בְּפְרָשַׁת עֶקֶב, יֵשׁ לָהּ תְּשִׁלוּמִין
לְקוּרָתָהּ בְּפְרָשַׁת שְׁפִטִים עִם הַפְּטִירָה 'אֲנֹכִי, דְּהִינּוּ שִׁתְּחַלִּי מִן 'תַּאמְר' עַד לְכֹסֶף פְּרָשַׁת 'אֲנֹכִי' וְרוּצָה לוֹמֵר, דְּלֹא יוֹדֵג אֶפְלוֹ אִיָּה פְּסוּקִים שֶׁשֶׁ
בְּאִמְצַע, וְכִנְתוּ, אִם קוּרָא בְּנְבִיא וְצִטְרוֹךְ לְחַפֵּשׁ עַל פְּרָשַׁת 'אֲנֹכִי', הֲלֹא קִימָא לָן בְּסִימָן קַמֵּד דְּכִבְעִין שְׁלֹא יִשְׁתָּה בְּדִלּוּג בְּעִנְן שִׁעְמֵדוֹ הַצְּבִיר
בְּשִׁתְּחִיָּה. וְעַן שֶׁם בְּמִשְׁנֵה בְּרִירָה סְעִיף-קִטְוֹן ון, וְכֵן אִם לֹא הַפְּטִיר 'אֲנֹכִי' בְּפְרָשַׁת שְׁפִטִים, יֵשׁ לָהּ תְּשִׁלוּמִין לְשֶׁבֶת הַבָּאָה לְקוּרָתָה עִם רְבִי עֲקֵרָה,
דְּהִינּוּ שִׁתְּחַלִּי מִן 'אֲנֹכִי וְקָרָא עַד סוֹף רְבִי עֲקֵרָה: וְהַפְּטִיר 'קוּמִי אוּרִי' שֶׁהוּא לְפְרָשַׁת תְּבוּא יֵשׁ לָהּ תְּשִׁלוּמִין בְּהַפְּטִירָה 'שׁוּשׁ אֲשִׁישׁ' דְּשִׁנְבָא
לְפְרָשַׁת נְצִיבִים, וְהַעֲתִיקוּ הַאֲלֵהָ נְכַה וְדַרְדְּרֵי-חֲסִיִּים לְהַלְכָה, וְאִף שֶׁבְּמִגְוֹן-אֲבִרְתָּם לֹא הַעֲתִיקוּ מִשְׁמַע דְּלֹא פְּטִירָה לָהּ פְּלִיפּוּ, עַן בְּמַחְצִית-הַשָּׁקֶל, מִכָּל
מָקוֹם יֵשׁ לְסַמֵּךְ עַל אֵלֵהָ רְבָה וְדַרְדְּרֵי-חֲסִיִּים, וּבְכַתּוּב בּוֹמְנֵי שְׁקוּרֵיךָ חֲמִשִּׁים יוֹכֵל לְחַפֵּשׁ מִהָּ, נִרְאֵה לְחַפֵּשׁ יֵשׁ לְעִשׂוֹת כֵּן: (פ) אֲבוּדֵרְתָּם:
(פ) תּוֹסְפוֹת: (ט) מְרֻדְכִי. וְעַן שֶׁם עוֹד מִה שֶׁשֶׁרֵרֵאשֵׁי לִמְנוּן הַזֶּה:

סדר לעשות לוח בקצה

והשנית, 'מולד זקן בל תדרש', כגון אם קל המולד נ"ח"ח שעות או] אחר י"ח שעות, אין קובעין ראש-השנה באותו יום, וכן אם קל מולד תשרי ג' ט' ר"ד (יום שלישי, תשע שעות, ומאמץ וארבעה חלקים) וממנו ולמעלה, אין קובעין ראש-השנה באותו יום אלא ביום חמישי. ודוקא כשהשנה שעברה היתה פשוטה, אבל אם היתה מעברת, אזי אם קל המולד ב' ט"ו תקפ"ט (יום שני, חמש עשרה שעות, וחמש מאות שמונים ותשעה חלקים) ומשם ולהלן, אין קובעין בו ראש-השנה:

ואחר שידעתי אימתי יהיה ראש-השנה לשנה הבאה, תראה כמה ימים יש בין ראש-השנה זה לראש-השנה הבא: אם יש ביניהם שני ימים, כגון ראש-השנה זה ביום ז' וראש-השנה הבא יהיה ביום ג', אזי תהיה השנה חסרה; ואם יש שלושה ימים, כגון ראש-השנה זה ביום ג' וראש-השנה הבא ביום ז' - תהיה כסדרן. ואם ארבעה ימים, כגון שראש-השנה זה ביום ז' וראש-השנה הבא ביום ה', אזי תהיה שלמה. ואם השנה מעברת, אז אם יש ביניהם ארבעה ימים היא חסרה, ואם חמשה ימים היא כסדרה, ואם ששה ימים היא שלמה: ואם לא תרצה לחשב הקביעות, עיין בסדר הקביעות בטור:

סדר הפרשיות, מהכללים שקתוב בשלחן-ערוך:
תקופה נמשכת מחברתה תשעים ואחד ימים, שבע שעות ומחצה, ותשעים ואחד יום הם שלשה-עשר שבועות, אם-כן התקופה נמשכת שבע שעות ומחצה. דרך משל, אם תקופת תשרי ביום שני ח' בו שבע שעות ומחצה, אזי תקופת טבת גם-כן ביום שני שאחר ח' בו חמש-עשרה שעות, ותקופת ניסן ביום שני שאחר ח' בו עשרים ושתיים שעות ומחצה, ותקופת תמוז ביום ג' שש שעות, וכן לעולם. ונדע, שבכל מחזור יש תשע-עשרה שנה, ושנת ג' ו' ח' י"א י"ד י"ז י"ט הם מעברות:

דע, שחדש הלכנה כ"ט ימים, י"ב שעות, תשצ"ג (שבע מאות תשעים ושלושה חלקים, ובכל שעה יש תתרי"ף (אלף ושמנים) חלקים, וכ"ח ימים הם ארבעה שבועות, אם-כן נמשך מולד אחד מחברו אחד יום, י"ב שעות, תשצ"ג (שבע מאות תשעים ושלושה חלקים. אם-כן, אם היה מולד, דרך משל, ו' כ"ב תר"א (יום ששי, עשרים ושתיים שעות, ושש מאות ואחד חלקים), תן עליו א' י"ב תשצ"ג (יום אחד, שתיים-עשרה שעות, ושבע מאות תשעים ושלושה חלקים); צרף בתחלה החלקים תשצ"ג (שבע מאות תשעים ושלושה) ותר"א (שש מאות ואחד), צא מהן תתרי"ף (אלף ושמנים), ישארו שי"ד (שלוש מאות וארבעה-עשר) חלקים, ואותן תתרי"ף (אלף ושמנים) צרף אל השעות, והוי ל"ה שעות; צא מהן כ"ד שעות ליום, ישארו י"א שעות; צרף היום אל הימים, אם-כן הוי שמונה ימים; צא מהן שבעה שקלים בשבוע, אם-כן הוי המולד א' י"א ש"ד, פרוש: ביום א', י"א שעות ושי"ד (ושלוש מאות וארבעה-עשר) חלקים תוף הלילה:

דרך-הקביעות: צריך שמועד כי כל החדשים, אחד מלא שלשים יום ואחד חסר עשרים ותשעה יום, חוץ מחשון וחסלו שפועמים ששניהם מלאים, ואז יהיה כסלו וטבת שני ימים ראש-חדש ותקרא השנה שלמה, ואם השנים חסרים תקרא השנה חסרה, ואם אחד מלא ואחד חסר תקרא כסדרן, ויקרה זה מפני הדיחיות, ולכן צריך שתחשב מולד מתשרי זה לתשרי הבא, והיתרון הוא לשנה פשוטה ד' ח' תתע"ו (ארבעה ימים, שמונה שעות, ושמונה מאות שבעים וששה חלקים), ולשנה מעברת ה' כ"א תקפ"ט (חמשה ימים, עשרים ואחת שעות, וחמש מאות ושמנים ותשעה חלקים), ובאין יום שבווא המולד, יהיה ראש-השנה בשנה הבאה. אף יש ארבע דחיות: האחת, לא אד"ו רא"ש, לכן אם קל ראש-השנה באחד מימי אד"ו, דוחין אותו ליום שלאחריו: